

چهارشنبه ۲۶/۱/۱۴۰۵ - ۲۶ شوال ۱۴۴۷ - ۱۵ آوریل ۲۰۲۶ - درس ۱۲۷ فقه الروابط از فقه مدیریت رفتار سازمانی (فقه انگیزش) - روابط اربعه - رابطه چهارم - رابطه با خلق - اصول سبعة - اصل هفتم - عدل و انصاف ۸ - فقه الحدیث - انصاف از موضع قدرت افضل است. از کرمان

❖ مسئله‌ی ۱۲۷: مدیران قوی و مقتدر که عشرت زیادی را اداره می‌کنند باید مدیریت منصفانه را اعمال کنند؛ یعنی حقوق آن‌ها را به دقت و خوبی اداء و ایفاء کنند، در این صورت است که نشان افضل الناس و اعدل الناس سزاوار آن‌هاست

طبق طائفه‌ای از اخبار باب انصاف، انصاف در موضع قدرت اصل است و منصف صاحب قدرت، منصب، مدیریت و حکمرانی افضل و اعدل شمرده شده است. البته هر یک از کارکنان در هر رده صاحب منصب یا غیر آن باید در خدمات و در رفتارها منصف باشند. ولی مدیران برتر و قدرت‌مندتر باید انصاف بیش‌تری داشته باشند، مخصوصاً نسبت به زیردستان. لذا یک انصاف خاص است ویژه‌ی صاحب منصبان، اگر منصف باشند نسبت به ابواب جمعی، ارباب رجوع، مشترکان و مشتریان انصاف داشته باشند، یعنی حق آن‌ها را اداء و اعطاء نمایند. از این انصاف در اخبار باب به عنوان انصاف عن قوّة و انصاف مع القدرة یاد شده است.

أَعْدَلُ النَّاسِ مَنْ أَنْصَفَ عَنْ قُوَّةٍ وَأَعْظَمُهُمْ حِلْمًا مَنْ حَلَمَ عَنْ قُدْرَةٍ.^۱

إِنَّ أَفْضَلَ النَّاسِ مَنْ حَلَمَ عَنْ قُدْرَةٍ وَزَهَدَ عَنْ غِيْبَةٍ وَأَنْصَفَ عَنْ قُوَّةٍ.^۲

أعدل الناس من أنصف عن قوّة و أعظمهم حلما من حلم عن قدرة.^۳

إِنَّ أَفْضَلَ النَّاسِ مَنْ حَلَمَ عَنْ قُدْرَةٍ وَزَهَدَ عَنْ عْتَبَةٍ وَأَنْصَفَ عَنْ قُوَّةٍ.^۴

أَعْدَلُ النَّاسِ مَنْ أَنْصَفَ عَنْ قُوَّةٍ وَأَعْظَمُهُمْ حِلْمًا مَنْ حَلَمَ عَنْ قُدْرَةٍ.^۵

مدیران منصف دارای قدرت و قوت، نشان افضل و اعدل الناس را لایق‌اند.

أحسن العشرة و اصبر على العشرة (العسرة) و انصف مع القدرة.^۶

در این خبر احسان به عشره یعنی گروه تحت اداره، مقدمه‌ی انصاف مدیر مقتدر است، مثل صبر بر آن‌ها، یعنی صبر بر کم‌کاری‌ها و ناهماهنگی‌ها و کندی آن‌ها یا بر سختی‌های کار با آن‌ها، یعنی مقدمه‌ی انصاف مقتدرانه است.

فتحصل که مدیران قوی و مقتدر که عشرت زیادی را اداره می‌کنند، باید مدیریت منصفانه را اعمال کنند؛ یعنی حقوق آن‌ها را به دقت و خوبی اداء و ایفاء کنند، در این صورت است که نشان افضل الناس و اعدل الناس سزاوار آن‌هاست.^۷

^۱ اللیثی، عیون الحکم و المواعظ، ص. ۱۲۲.

^۲ همان، ص. ۱۴۱.

^۳ آمدی، غرر الحکم و درر الکلم، ص. ۲۰۸.

^۴ همان، ص. ۲۲۶.

^۵ آمدی، تصنیف غرر الحکم و درر الکلم، ص. ۳۹۴.

^۶ آمدی، غرر الحکم و درر الکلم، ص. ۱۳۳؛ آمدی، تصنیف غرر الحکم و درر الکلم، ص. ۴۳۵؛ خوانساری، شرح آقا جمال خوانساری بر

غرر الحکم و درر الکلم، ج. ۲، ص. ۱۷۸؛ خوئی، منهاج البراعة فی شرح نهج البلاغة، ج. ۱۴، ص. ۱۷۶.

^۷ درس ۱۲۷ فقه الروابط از سلسله‌ی فقه الاداره، ۲۶ شهر شوال ۱۴۴۷.